

C U P R I N S

ÎMELÂNZIREA SCORPIEI / 7

COMEDIA ERORILOR / 25

MĂSURĂ PENTRU MĂSURĂ / 47

A DOUĂSPREZECEA NOAPTE SAU CE DORIȚI / 73

TIMON DIN ATENA / 95

ROMEO ȘI JULIETA / 115

HAMLET, PRINȚ AL DANEMARCEI / 141

OTHELLO / 165

PERICLE, RECELE DIN TYR / 187

ÎMBLÂNZIREA
SCORPIEI

Catarina, poreclită Scorpia, era fiica mai mare a lui Baptista, un gentilom bogat din Padua. Era o domniță cu o fire atât de ne-supusă și năbădăioasă, cu o limbă atât de rea și ascuțită, că nimeni nu-i spunea în Padua altfel decât Catarina-Scorpia. Părea greu de crezut, ba chiar cu neputință, că s-ar găsi vreodată un gentilom care să îndrăznească să se însoare cu o asemenea femeie, și din pricina aceasta Baptista era adesea vorbit de rău că nu voia să-și dea încuviințarea niciunui dintre pretenzenții la mâna blândeii ei surioare, Bianca, respingându-i pe acești pețitori cu amăgirea că îndată ce va scăpa de sora ei mai mare le va da toată libertatea să-i facă oricâtă curte Biancăi.

Întâmplarea făcu totuși să sosească la Padua un gentilom pe nume Petruccio, aflat în căutarea unei soții care, fără să ia în seamă zvonurile cu privire la firea Catarinei, auzind că-i frumoasă și bogată, hotărî să ia în căsătorie vestita zgrițuroaică și, îmblânzind-o, să facă din ea o nevestă blândă și supusă. Într-adevăr, nimeni nu era mai potrivit să se apuce de treaba asta de Hercule decât Petruccio, care era la fel de îndărătnic din fire ca și Catarina, fiind totodată plin de veselie, șugubăț și atât de înțelept

și de drept la judecată, încât știa prea bine cum să se prefacă a fi pătimăș și furios când de fapt stăpânirea i-ar fi îngăduit să rădă singur, cu mare poftă, de prefăcuta lui mânie, de felul său nu prea punând totul la inimă și luând lucrurile cu destulă ușurință; își luă o înfățișare aprigă când deveni soțul Catarinei numai din joacă, sau mai bine zis din acea prefăcătorie arătată de înțeleapta lui judecată ca singurul chip în care putea îngenunchea purtarea năbădăioasă a furioasei Catarina.

Așa că Petruccio se duse s-o pețască pe Catarina-Scorpia. Mai întâi de toate îi ceru tatălui ei, Baptista, încuviințarea de a face curte blândeii lui fiice Catarina – așa o numi – spunând cu șiretenie că, auzind de firea ei supusă și de stala ei feciorelnică, venise tocmai de la Verona ca să-i câștige iubirea. Deși mult i-ar mai fi plăcut s-o vadă măritată, tatăl fetei fu nevoit să mărturisească în cele din urmă că adevărata Catarina nu prea aduce cu această descriere și curând putură vedea limpede cu toții de ce soi îi era blândețea, căci profesorul ei de muzică dădu buzna în odaie plângându-se că eleva lui, blânda Catarina, îi făcuse un cucui în cap cu lăuta, fiindcă îndrăznise să găscască un cusur felului cum cântase. Petruccio, auzind una ca asta, spuse:

— E o fată inimoasă, simt că o îndrăgesc mai mult ca oricând și ard de nerăbdare să stau de vorbă cu ea.

Apoi, îmboldindu-l pe bătrânul domn să-i dea mai repede încuviințarea, adăugă:

— Mă-nghesuie treburile, signor Baptista, și nu pot veni zi de zi s-o pețesc. Pe tatăl meu l-ai cunoscut. Acum e mort și m-a lăsat moștenitorul tuturor pământurilor și averilor sale. Așa că spune-mi cu ce Zestre vei însoți mâna fetei, dacă izbutesc să-i câștig dragostea.

Baptista socoti purtarea lui cam necioplită pentru un îndrăgostit dar, fericit că o poate mărita pe Catarina, răspunse că-i va da ca zestre douăzeci de mii de coroane și, după ce va muri, jumătate din pământuri. Așa că târgul acesta ciudat se încheie în grabă și Baptista se duse să-i dea de știre arțăgoasci lui fiice de gândurile cinstite ale admiratorului ei, și o trimise la Petruccio să-i asculte mărturisirile.

Între timp, Petruccio chibzuia în sinea lui cam cum s-o curteze, spunându-și: „Când vine, o s-o primesc cu vreo glumă; dacă-și râde de mine, am să-i spun că vocea îi e dulce ca a unei privighetori, iar dacă se încruntă, îi voi spune că are obraji tot așa de proaspeți ca un trandafir stropit de rouă. De nu va rosti niciun cuvânt, am să-i laud meșteșugul vorbelor, iar de-mi va porunci să plec îi voi face temenele de parcă mi-ar fi cerut să rămân în preajmă-i o săptămână.”

Intră apoi trufașa Catarina, iar Petruccio astfel începui:

— Bună dimineața, Kate, căci aflu că așa te numești.

Neplăcându-i acest salut prea simplu, Catarina zise cu dispreț:

— Cei ce vor să stea de vorbă cu mine îmi zic Catarina.

— Minți, răspunse adoratorul ei, ți se spune doar Kate, și-atât, ori Kate cea frumoasă, câteodată Kate-Scorpia; însă, tu, Kate, ești cea mai cu vino-noua Kate din toată creștinătatea și de aceea, Kate, auzind în fiecare oraș laude închinare blândeții tale, am venit să-ți cer mâna.

Năstrușnic pețit ieși din asta! Ea-i vorbea cu glas răstit, aruncându-i cuvinte furioase și dovedindu-i că nu degeaba își câștigase porecla de Scorpia, în timp ce el lăuda vorbele ei dulci și curtenitoare, până când, auzind că se apropie tatăl ei și vrând să scurteze cât mai mult pețitul, el zise:

– Dulce Catarina, hai să lăsăm vorbele astea deșarte la o parte, căci tatăl tău s-a învoit să mi te dea, ne-am înțeles asupra zestrei tale și, ori să vrei, ori să nu vrei, tot am să te iau de nevastă.

Îndată ce intră Baptista, Petruchio îi spuse că fata lui îl primise cu bunăvoință și-i făgăduise să-l ia de bărbat duminica viitoare. La care Catarina, tăgăduind, spuse că i-ar face mai multă plăcere să-l vadă atârnat în ștreang în acea duminică, și-și certă tatăl că dorea s-o mărite cu un mojițicnit ca Petruchio. Petruchio îl rugă pe tatăl fetei să nu dea importanță cuvintelor ei, pentru că se înțeleseseră ca ea să se prefacă năzuroasă în fața lui, dar că numai în doi se arătase foarte iubitoare și tandră. Iar ei îi spuse:

– Dă-mi mâna, Kate. Plec la Venetia să-ți cumpăr straie scumpe pentru ziua nunții. Dumneata, tată, îngrijește-te de petrecere și poștește oaspeții. Eu n-o să uit să aduc inele, podoabe alese și veșminte scumpe, ca să fie cât mai frumoasă Catarina mea. Hai, sărută-mă, Kate, că doar ne cununăm duminică.

În duminica sorocită se strânseseră toți nuntașii, dar avură mult de așteptat până să vină Petruchio, iar Catarina plângea de ciudă, gândindu-se că mirele își bătuse doar joc de ea. În cele din urmă apăru totuși, dar nu aduse niciuna dintre podoabele de mireasă făgăduite Catarinei, și nici el nu se îmbrăcase cum se cuvine unui mire, ci în straie ponosite, neîngrijite, ca și cum ar fi luat în răs treaba serioasă pentru care venise; asemeni lui și servitorul, ba chiar și caii pe care călăreau erau gătiți caraghios, ca vai de lume.

Petruchio nu se lăsă înduplecat să-și schimbe hainele – spunea că nu cu hainele, ci cu el trebuie să se cunune Catarina – drept care, văzând că se ciondănesc cu el degeaba, plecară cu toții la biserică, unde mirele se purtă la fel de nesăbuit, fiindcă atunci când îl întrebă preotul dacă vrea

s-o ia de nevastă pe Catarina, el încuviință cu o înjurătură atât de pe șleau, încât, incremenit de uimire, preotul scăpă cartea din mâini și când se aplecă s-o ridice, smintitul mire îl înghionti atât de zdravăn, încât căzu cât colo, cu psaltire cu tot. Petruchio tropăi și înjură așa de tare tot timpul slujbei, că neînfricata Catarina se făcu mică, tremurând de spaimă. Iar după ce se încheie cununia, cât se mai aflau încă în biserică, Petruchio ceru vin, închină cu voce tare în sănătatea celor de față și azvârli drept în obrazul paracliserului o cojiță de azimă căzută pe fundul pocalului, fără altă pricină pentru nemaivăzuta purtare decât că bărbuța paracliserului era atât de rară și pierită de foame, că, pe când sorbea vinul, parcă-i cerșise coaja. Cu siguranță că o asemenea căsătorie trăsniță nu se mai pomenise; dar necioplita purtare a lui Petruchio nu era decât o prefăcătorie prin care nădăjduia să-i reușească și mai bine planul ticluit spre a-și îmbelânzi zgrițuroaica de nevastă.

Baptista pregătise un îmbelșugat ospăț de nuntă dar, abia întorși de la biserică, Petruchio o înhăță pe Catarina și zise că a hotărât să-și ducă soția acasă fără întârziere; nici împotrivirea socrului său, nici cuvintele mânioase ale infuriatei Catarina nu-l putură face să-și schimbe gândul: o ținea una și bună cum că e dreptul bărbatului să facă ce pofteste cu nevasta lui, și o zori la drum pe Catarina, părând atât de aprig și hotărât că nimeni nu îndrăzni să-i stea în cale.

Petruchio își puse nevasta să încalece o gloabă amărâtă, înaltă și costelivă, aleasă anume pentru acest scop, el însuși și slujitorul urcând pe cai prin nimic mai arătoși; călăriră astfel pe drumuri grele, desfundate, și de fiecare dată când biata mârțoagă a Catarinei se împleticea, prefăcându-se a fi cel mai arțăgos om din lume, Petruchio se punea pe urlat, înjurând amărâțul dobitoc, care abia se mai putea târi sub povară de vlăguit ce era.

În cele din urmă, după o călătorie istovitoare în timpul căreia urechile Catarinei fură încântate doar de sălbaticile înjurături împărțite slujitorului și cailor, ajunseră la conacul lui. Petruccio îi ură cu blândețe bun-venit în casa lui, hotărât însă, în sinca lui, să n-o lase să se bucure nici de mâncare, nici de odihnă în noaptea aceea. Mesele erau întinse și se aduse curând cina; dar Petruccio, chipurile găsind cusururi felului în care fusese gătită fiecare mâncare, azvârli carnea pe jos și porunci servitorilor să o ia de acolo, pretinzând că face totul numai de dragul Catarinei, ca nu cumva să mănânce carne prost gătită. Și când, obosită și nămândă, Catarina plecă la culcare, el găsi pricină și patului, aruncă pernele și cearșafurile prin toată odaia, așa că ea fu nevoită să se așeze pe un scaun unde, dacă se întâmpla să ațipească, era îndată trezită de glasul lui asurzitor, care ocăra servitorii că nu fuseseră în stare să pregătească patul de nuntă al scumpei lui soții.

A doua zi, Petruccio se purtă la fel: Catarinei îi vorbi tot atât de blând, dar îndată ce ea încercă să îmbuce ceva, găsi pricină fiecărei mâncări puse dinaintea ei și azvârli pe jos gustarea de dimineață întocmai cum făcuse cu cina; iar Catarina, semeța Catarina, fu nevoită să se roage de slujnice să-i aducă în ascuns o bucată de pâine; însă ele, dinainte învățate de Petruccio, răspunseră că nu îndrăznesc să-i dea nimic fără știrea stăpânului.

— Vai, se văită ea, oare s-a însurat cu mine să mă facă să nămânzesc? Cerșetorii care bat la poarta tatălui meu primesc de-ale gurii. Iar eu, care n-am știut nicicând ce înseamnă lipsa, sunt lihnită de foame, amețită de nedormire, ținută trează cu înjurături și ospătată numai cu ceartă; și ce mă uluiește mai mult decât orice e că toate le face chipurile în numele marii lui iubiri, zicând că ar însemna moarte curată să dorm sau să mănânc ceva.

Aici gândurile îi fură întrerupte de intrarea lui Petruccio care, nevrând s-o vlăguiască de-a binelca, îi aduse o biată bucățiță de carne și-i spusese:

— Cum îi merge dulcii mele Kate? Uite, iubito, vezi cât sunt de grijuliu? Cu mâinile mele ți-am pregătit bucată asta. Sunt încredințat că mi se cuvin mulțumiri pentru bunătatea mea. Cum, nu spui o vorbă? Ei, atunci nu-ți place carnea și zadarnic m-am străduit atâta.

Porunci unui servitor să ia de acolo farfuria. Cumplita foame care-i tocise semeția o făcu pe Catarina să spună, deși în inima ei fierbea:

— Te rog, las-o aici.

Dar Petruccio voia să audă de la ea mai mult și zise:

— Chiar pentru cel mai neînsemnat serviciu se cuvin mulțumiri, și n-ai să te atingi de carne până nu-mi mulțumești și mie.

La care Catarina își smulse un mormăit:

— Mulțumesc, domnul meu.

Abia atunci el îi îngădui să se înfrupte din prânzul sărac, spunându-i.

— Să-ți fie de bine, blândă Kate, mănâncă sănătoasă! Iar acum, dulceața mea, o să ne întoarcem acasă la tatăl tău ca să petrecem cum nu se poate mai grozav, gătiți cu haine și pălării de mătase, cu inele de aur, cu gulere și eșarfe și evantaie și două rânduri de rufărie fină.

Apoi, ca s-o facă să creadă că avea într-adevăr de gând să-i dăruiască toate aceste găтели plăcute, chemă un croitor și un marchitan care aduseră câteva straie noi, poruncite anume pentru ea; Petruchio dete unei slujnice farfuria înainte ca ea să-și fi potolit măcar pe jumătate foamea, întrebând-o:

— Cum, ai terminat deja cu prânzul?

Marchitanul scoase la iveală o bonetă, zicând:

— Iată boneta pe care mi-ați cerut-o.

Atunci Petruchio se porni din nou pe înjurături, spunând că boneta fusese croită după o strachină, că nu-i mai mare decât o scoică sau o coajă de nucă; apoi ceru marchitanului s-o ducă înapoi și s-o lărgească. Catarina spuse:

— Am s-o iau pe asta; toate doamnele de lume poartă astfel de bonete.

— Când vei fi într-adevăr de lume, răspunse Petruchio, vei avea și tu una, dar până atunci, nu!

Carnea pe care o mâncase îi mai înviorase puțin Catarinei spiritul prăbușit, așa că zise:

— Ei bine, domnule, socotesc că am voie să vorbesc, așa că voi vorbi.

Nu sunt copil, nici bebeluș; alții mai însemnați au putut îndura să mă audă spunând ce am pe suflet; dacă nu poți, astupă-ți urechile.

Petruchio parcă nici nu auzi vorbele astea pline de mânie, căci, din fericire, diibuisse o cale mai bună de a-și stăpâni soția decât să se tot certe cu ea, așa că răspunsul său fu:

— Ai dreptate, boneta asta nu-i de tine și te iubesc încă mai tare că nu-ți place.

— Ori mă iubești, ori nu, răspunse Catarina, mie boneta-mi place și pe asta o vreau, nu alta.

— Spui că vrei să vezi rochia? zise Petruchio, prefăcându-se mai departe că n-o înțelege.

Croitorul făcu un pas înainte și-i arătă o rochie frumoasă, pe care o cususe anume pentru ea. Petruchio, care nici nu se gândea să-i ia boneta sau rochia, îi găsi și acesteia cusururi fără număr.

— O, ceruri, îndurare! Ce-i cu stofa asta pocită? Cum, zici că asta-i mânecă? Parcă-i o jumătate de ghiulea și-i strâmbă-n sus și-n jos ca o plăcintă cu mere.

Meșterul spuse:

— Mi-ați cerut s-o croiesc precum se poartă-acum.

Catarina zise că nu văzuse în viața ei o rochie mai bine croită. Asta fu prea mult pentru Petruchio care, cu vorbe de amenințare și gesturi mânioase, îi alungă pe croitor și marchitan din încăpere, dând pe ascuns poruncă să li se plătească oamenilor marfa și să li se ceară iertare pentru ciudata lui purtare. Apoi, întorcându-se spre Catarina, spuse:

— Hai, scumpa mea Kate, nu-i nimic, o să plecăm la tatăl tău chiar și-n veșmintele astea ponosite pe care le purtăm acum.

Petruchio porunci să se înșuceze caii, zicând că de vreme ce-i numai șapte dimineața, vor ajunge la Baptista acasă la prânz. Adevărul este că departe de-a fi dimineața devreme, era chiar miezul zilei; dar aproape năucită de pomirile lui mânioase, Catarina își luă inima-n dinți și-i zise cu sfială:

— Îndrăznesc să te încredințez, domnul meu, că sunt ceasurile două după-amiază și se va face vremea cinei înainte de a ajunge noi acolo.

Petruchio avea însă de gând s-o facă atât de supusă înainte de a o duce la tatăl ei, încât să încuviințeze orice i-ar spune; de aceea, ca și cum el ar fi fost însuși stăpânul soarelui și ar fi putut porunci orelor, zise că ora o să fie întocmai cea dorită de el și asta înainte de a porni la drum.

— Căci, zise el, orice aș spune sau aș face, tu încă mi te pui de-a curmezișul. Astăzi nu mai plec, iar atunci când voi pleca o să fie chiar ora care zic eu că este.

În ziua următoare, Catarina trebui să se poarte potrivit cu nou-învățata ei supunere; abia când cerbicia îi fu cu totul ingenuncheată, de nu mai cuteza nici să-și aducă aminte de cuvântul „împotrivire“, abia atunci se îndură Petruchio s-o lase să plece la tatăl ei; și chiar pe drum fiind, nu lipsi mult s-o întoarcă, numai pentru că ea lăsase să se înțeleagă că e soarele, când el spusese că-n miezul zilei luna strălucește de-ți ia ochii.

— Pe fiul mamei mele, care-s chiar eu, zise el, trebuie să fie lună, stele, sau orice vreau, înainte de a bate drumul până la casa tatălui tău.

Apoi se prefăcu că se întoarce din drum, dar Catarina, care nu mai era Catarina-Scorpia, ci o soție ascultătoare, spuse:

— Haide să mergem mai departe, rogu-te, acum că am ajuns până aici, și fie soare, lună sau ce vrei tu, iar dacă ai să zici de-acum încolo că-i o lumânare cu feștilă de papură, jur că asta va fi pentru mine.

Petruchio era hotărât s-o pună la încercare, așa că zise din nou:

— Eu zic că-i luna.

— Știu că e luna, răspunse Catarina.

— Minți, este binecuvântatul soare, zise Petruchio.

— Atunci e binecuvântatul soare, răspuse Catarina, dar nu e soarele atunci când tu îmi spui că nu e. Cum ai să-i zici, aceea fie și-așa întotdeauna să rămâie pentru Catarina.

Abia acum îi îngădui să continue călătoria; dar, ca să vadă încă o dată dacă supunerea ei este fără cusur, îl salută pe un bătrân gentilom întâlnit în drum de parcă ar fi fost o tânără femeie, zicându-i:

— Bună dimineața, femeie frumoasă!

Și o întreabă pe Catarina dacă văzuse vreodată o doamnă mai încântătoare, laudând albul fraged și bujorii din obrazul bătrânului, și asemuindu-i ochii cu două stele strălucitoare. Apoi se-ntoarse iarăși spre drumetș:

— Frumoasă și încântătoare fecioară, încă o dată bună ziua!

Iar soției lui îi grăi:

— Dulce Kate, îmbrățișează-o de dragul frumuseții ei.

Catarina, acum cu totul învinsă, își însuși îndată părerea soțului ei și-și potrivește precum urmează cuvintele pe care i le adresa bătrânului domn:

— Fecioară-nfloritoare, ești frumoasă, proaspătă și dulce; încotro te duci și unde locuiești? Fericiți părinții unei atât de minunate copile!

— Ei, ei, Kate, zise Petruchio, trag nădejde că nu ți s-au rătăcit mințile. Nu vezi că-i un om bătrân și scofâlcit, ofilit și uscat, iar nu o fecioară cum spui tu că e?

Atunci Catarina zise:

— Să-mi fie cu iertare, bătrâne domn; soarele mi-a orbit într-atât ochii cu strălucirea lui, că orișice-aș privi îmi pare proaspăt. Acum abia văd că sunteți un tată vrednic de cinstire; nădăjduiesc că veți ierta nesăbuita mea greșală.

— Așa să faci, bunule domn, zise Petruccio, și spune-ne încotro călătorești. Vom fi bucuroși să te avem tovarăș, de ai cumva drum ca noi.

Bătrânul gentilom răspunse:

— Chipeșe domn și dumneata, frumoasa mea domniță, aflați că m-a mirat peste măsură ciudata noastră întâlnire. Mă numesc Vincențio și merg să-mi văd un frău care locuiește la Padua.

Atunci Petruccio își dădu seama că bătrânul gentilom trebuie să fie tatăl lui Lucentio, un tânăr care urma să se însoare cu Bianca, fiica mezină a lui Baptista, și-l făcu pe Vincențio foarte fericit spunându-i că frăul său avea parte de o aleasă bogată; călătoriră foarte plăcut până la casa lui Baptista, unde se adunase multă lume spre a sărbători nunta Biancăi și a lui Lucentio, căci Baptista își dăduse bucuros încuviințarea pentru căsătoria Biancăi după ce se văzuse scăpat de Catarina.

Odată ajunși, Baptista le ură bun-venit la ospățul de nuntă, unde se mai afla încă o pereche de tineri de curând căsătoriți. Lucentio, soțul Biancăi și Hortensio, celălalt proaspăt soț, nu se putură răbda să nu facă meșteșugite glume pe socoteala năbădăioasei firi a soției lui Petruccio; fericiții miri îndrăgostiți păreau că sunt nespuse de încântați de firea blândă a doamnelor alese de ei și făceau haz de Petruccio pentru alegerea lui mai puțin norocoasă. Petruccio nu prea luă în seamă glumele lor până ce doamnele se retraseră, după cină, și până când văzu că și Baptista se alătură celor care râdeau de el; căci abia zise Petruccio că soția lui se va arăta mai ascultătoare decât celelalte, că tatăl Catarinei și spuse:

— Ei, cu toată părerea de rău, Petruccio, frule, teamă mi-e că dintre toți tu te-ai ales cu o adevărată scorpie.